

Opis popularnonaukowy

Patrząc na wydarzenia ostatnich kilkudziesięciu lat trudno jest sobie wyobrazić, że kiedyś pomiędzy ziemiami, jakie dziś zajmuje Egipt oraz Izrael można było swobodnie i bez problemu podróżować. Ponad 5000 lat temu świat wyglądał zupełnie inaczej. Egipt dopiero stawał się potęgą a mieszkańcy Lewantu organizowali pierwsze państwa- miasta. Ludzie oswajali się z nowym materiałem wykorzystywanym do produkcji narzędzi – miedzią. Walki pomiędzy centrami władzy nad Nilem przyspieszają rozwarstwianie się społeczeństwa, które bogaci się i coraz częściej otacza się przedmiotami zbytku. To doprowadziło do połączenia Egiptu i Południowego Lewantu siecią relacji międzykulturowych, których wynikiem była wymiana towarów pomiędzy oboma obszarami.

Pomimo tego, że znane nam są przykłady przedmiotów importowanych, potrafimy interpretować ślady obcego osadnictwa na ziemiach Egiptu czy Lewantu, wciąż bardzo mało wiemy na temat charakteru samych relacji. Czy odnajdywane zabytki to rzeczywiście importy, które sprowadzane były by zaspokoić rosnące potrzeby bogacącego się społeczeństwa? Czy też mieliśmy do czynienia ze zbrojną infiltracją, próbami skolonizowania obcych ziem? Być może nie chodziło wcale o zaspokajanie potrzeb społecznych, ale wprost przeciwnie – może już 5000lat temu mogliśmy obserwować falę uchodźców na Bliskim Wschodzie?

W trakcie moich badań chce skupić się na kwestii relacji kulturowych, jakie połączyły Egipt i Bliski Wschód w IV tysiącleciu przed Chrystusem. Bazując na odkrytych już zabytkach importowanych i ich analogiach, poprzez interpretację samych artefaktów jak i miejsca ich znalezienia pragnę odpowiedzieć na pytanie odnośnie przyczyn oraz przebiegu interakcji, szlaków przemieszczania się ludzi pomiędzy Egiptem a Lewantem jak i kategorii produktów, jakie docierały do obu regionów. Podnoszony przeze mnie temat jest bardzo ważny. Z jednej strony poznanie odpowiedzi na wyżej wymienione zagadnienia pozwoli nam na głębsze zrozumienie zmian społeczno- politycznych w omawianym okresie. Nie można też zapominać, iż okres pre- i wczesnodynastyczny to czas formowania się nie tylko systemu politycznego, ale również np. wierzeń Egipcjan. Jak pokazują badania wiele z przejawów kultury starożytnego Egiptu posiada swoje korzenie sięgające aż do IV tysiąclecia. Zatem poprawne zrozumienie relacji kulturowych łączących Egipt i Bliski Wschód jest bardzo ważne nie tylko dla odtworzenia wydarzeń z przed ponad 5000lat, lecz również dla zrozumienia mechanizmów działania Państwa Faraonów w aspekcie polityki zagranicznej tego organizmu prowadzonej względem Bliskiego Wschodu.

Powodem podjęcia przez mnie tematu jest pojawienie się nowych, nieznanych wcześniej informacji, które mogą zmienić w sposób zasadniczy nasz sposób interpretacji relacji kulturowych. Mam tu na myśli szczególnie dane płynące z prac wykopaliskowych na stanowisku Tell el-Farcha w Deltie Nilu oraz weryfikacyjnych wykopalisk na stanowisku Tel Erani w Izraelu jak również badań ratowniczych prowadzonych na licznych stanowiskach w Południowym Izraelu, w wyniku, których natrafiono na nowe ślady obecności egipskiej w tym rejonie a datowanej na IV tysiąclecie przez Chrystusem.

W trakcie realizacji projektu prowadziłem będą badania porównawcze przedmiotów importowanych oraz ich imitacji. Dodatkowo chce przeprowadzić re-ewaluację niektórych znalezisk, które mogły być mylnie uznane za lokalne. Analiza zostanie wzbogacona o najnowsze, często jeszcze niepublikowane znaleziska. Nowa analiza materiału posłuży mi do weryfikacji wcześniejszych poglądów na temat charakteru i dynamiki relacji a jej efektem powinna być nowa interpretacja wydarzeń potwierdzająca lub odrzucająca poprzednie ustalenia badaczy.